

11.000 MILIONS DE PESSETES I ARQUITECTES INTERNACIONALS
REVITALITZARAN ALCOI

Ciutat de somnis

La cooperació entre el govern valencià i l'Ajuntament d'Alcoi ha permès que aquesta ciutat visca un procés de renovació urbanística sense precedents a l'estat espanyol.

L'any 1993 serà la ciutat més verda d'Europa i formarà part dels projectes arquitectònics més rellevants del món.

Remei Blasco

Articular un projecte de renovació urbanística integral ha estat privilegi de les grans ciutats. Estranyament els municipis menuts i les ciutats mitjanes disposen del pressupost necessari per a afrontar les inversions urbanístiques a la llarga i, en poques ocasions, també, s'assumeixen actuacions amb caràcter total. A pesar d'això, Alcoi ha trencat la norma. Amb el suport presupostari de la Generalitat valenciana, l'Ajuntament d'Alcoi, a mans del socialista **Josep Sanus** des de les primeres eleccions municipals democràtiques, ha impulsat el projecte de revitalització integral de la ciutat, que és resultat de la confluència de dos programes especials: el d'actuacions urba-

nes en el centre històric i la perifèria i el d'Arquitectura i Rehabilitació d'Alcoi (ARA).

A més, el consistori ha tingut al seu costat tots els sectors socials d'Alcoi, cosa que li permet «redescobrir la ciutat per unanimitat», com diu l'alcalde Josep Sanus. Per a repensar l'arquitectura urbanística d'aquesta població industrial s'ha buscat la col·laboració de sis equips d'arquitectes internacionals, fent d'Alcoi el centre europeu de l'arquitectura de rehabilitació. Els urbanistes internacionals s'encarregaran del programa ARA, mentre el d'actuacions urbanes en el centre històric i la perifèria ha estat projectat per arquitectes valencians.

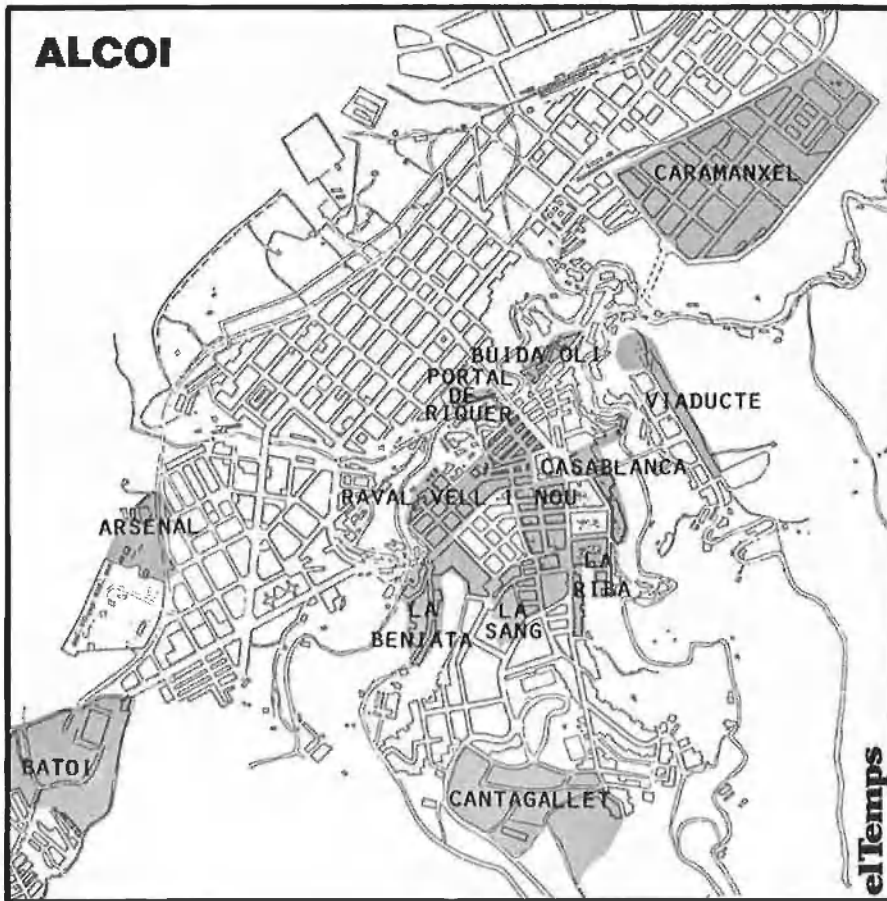
¿Per què Alcoi?

De pobles que sol·liciten subven-

cions a la Generalitat valenciana n'hi ha a cabassos, però pocs avalen la seua petició amb alguna cosa més que un projecte. L'Ajuntament d'Alcoi, abans d'erigir-se en el prototip que ara és, ha fet una tasca, gens publicitada però de vital importància, que ha consistit en l'adquisició sistemàtica d'edificis del nucli antic i solars que ara li permeten el privilegi de ser el propietari de la major part del sòl urbanitzable d'Alcoi.

La Generalitat, i més concretament la Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports (COPUT) costea amb el percentatge més alt dels costos globals, uns 11.000 milions de pessetes, però l'Ajuntament d'Alcoi, a més d'una idea, ha aportat, des del moment que n'és propietari del sòl urbanitzable, la possibilitat de fer-la factible. L'altre departament que col·labora en el finançament de la revitalització urbanística d'Alcoi és la Direcció General de Patrimoni Cultural, que va tenir en la persona de **Tomàs Llorens**, ara director del Centre D'Art Reina Sofía de Madrid, un dels principals impulsors del projecte de rehabilitació del centre històric d'Alcoi, «no només per a garantir el seu patrimoni, sinó, també, per assegurar el futur als valors culturals, econòmics i arquitectònics que s'hi desenvolupen».

La Direcció General de Patrimoni,

PACO GRAU

Josep Sanus, alcalde d'Alcoi.

Posa't guapa

El nucli antic de la ciutat d'Alcoi ha viscut una progressiva degradació fruit dels corrents migratoris del centre cap a l'eixample i la perifèria, marcats per l'increment del nivell adquisitiu de la classe industrial obrera, quedant reduït els últims anys a zona d'habitatge de la gent més gran. Amb el programa d'Arquitectura i Rehabilitació d'Alcoi (ARA) es pretén la requalificació dels espais públics i privats de sis àmbits (La Beniata, La Riba, La Sang, El Portal de Riquer, Buida Oli i Casablanca), de la façana de la ciutat que recau sobre els tàlvegs que delimiten el perímetre antic.

L'ARA, que ara es troba en fase de pre-projecte serà desenrotllada pels equips d'arquitectes internacionals, té un pressupost de 7.696 milions de pessetes i podria estar totalment acabada l'any 1993. L'objectiu, segons l'alcalde d'Alcoi, Josep Sanus, «és fer una rehabilitació respectuosa amb la història, però allunyant-se del mimetisme i de la reproducció sistemàtica. Volem desterrar la idea que nucli antic és sinònim de ruïna i per això volem convertir la part antiga en un barri de pluriconformació social. Per aconseguir-ho cal una reordenació del subsòl, la implantació d'infraestructura de serveis, ordenació dels espais urbans, etc.».

L'altre projecte que integra la revitalització total d'Alcoi, el de programa d'actuacions urbanes en el centre històric i la perifèria, ja ha començat a executar-se. Contempla cinc àrees de la ciutat, una de renovació d'infraestructures en el recinte antic (el projecte de reurbanització del Raval Vell, Raval Nou i Primer Eixample) i quatre de

Despeses del projecte

	Inversió pública	Inv. privada	Inv. suma (en milions)
La Beniata	661.167.520	670.000.000	1.331.167.520
La Riba	662.330.240	570.000.000	1.232.330.240
La Sang	1.393.894.080		1.393.894.080
Portal de Riquer	1.177.805.080		1.177.805.080
Buida Oli	1.275.000.000		1.275.000.000
Casablanca	1.286.000.000		1.286.000.000
Total ARA	6.456.196.920	1.240.000.000	7.696.196.920
			<i>Suma x sectors (en milions)</i>
Inversió pública	3.125.656.346	6.456.196.920	9.581.853.266
Inversió privada	0	1.240.000.000	1.240.000.000
Total	3.125.656.346	7.696.196.920	10.821.853.266

ara a mans d'Enric Cuñat, ha continuat la tasca encetada per Tomàs Llorens i n'ha estat la responsable de la contractació d'uns plans especials que adequen la rehabilitació al marc legal. La COPUT, a través de la Direcció General d'Arquitectura i Vivenda, «ha formalitzat els contractes dels sis equips d'arquitectes internacionals i en fa un seguiment del desenvolupament dels seus projectes», explica Gaspar Muñoz, arquitecte d'aquest departament.

El pla de finançament comptarà amb inversions públiques i, sobretot en les últimes fases d'execució, tindrà, també, inversions del capital privat. La previsió pressupostària global és de més d'11.000 milions de pessetes, 9.581 de la iniciativa pública i 1.240 de la privada, però aquesta xifra podrà variar en funció del preu dels diners, la influència de la participació del sector privat traduïda en la repercussió de beneficis lucratiu, les despeses de gestió, etc.

rehabilitació d'espais públics a la perifèria (Cantagallet, Viaducte, Arsenal i Batoi). Aquest programa, que finalitzarà el 1991, preveu un notable increment de zones verdes a Alcoi, convertint aquesta ciutat en una de les més verdes d'Europa. Mentre que a finals del 1987 hi havia 72.000 metres quadrats de zona verda, el 1991 n'hi haurà 220.000. El programa d'actuacions urbanes té un pressupost de 3.125 milions de pessetes i, com el de l'ARA, comptarà amb inversió pública i privada.

Amb la revitalització integral, la ciutat d'Alcoi es convertirà en paradigma de la coordinació entre municipis i Generalitat valenciana, marca un projecte sense precedents a l'estat espanyol, trencant el mite que les actuacions urbanístiques ambicioses són per a les grans ciutats.

Internacionalitzar

Com aquelles ciutats britàniques que van ser bressol de la revolució industrial, Alcoi ha tingut un desenvolupament econòmic i, en conseqüència, social, cultural i arquitectònic propi d'aquell nou sistema de vida que neixia de l'era post-industrial. Amb un ritme semblant al que han seguit les ciutats pioneres, però amb la diferència de no ser una gran urbs, sinó una ciutat mitjana, amb uns 65.000 habitants, Alcoi es posa ara a l'altura de ciutat internacional i encarrega a sis equips d'arquitectes de prestigi mundial la revitalització del seu nucli antic.

L'Ajuntament d'Alcoi, amb el suport de la Conselleria d'Obres Públiques i Urbanisme, ha aconseguit que arquitectes de la talla de **Rafael Moneo, Manuel Solà Morales, Francesco Venezia, Álvaro Siza Vieira, John Miller, Alan Colquhoun, Cario Aymonino, Carlo Carozzi i Renato Rozzi**, repensin la ciutat i s'il·lusionen en un projecte que, a pesar de no estar situat en els grans monstres urbanístics on habitualment treballen, significa una rehabilitació integral digna de constar en els millors annals de l'arquitectura.

El portugués Siza Vieira, encarregat de l'àrea del Portal de Riquer, ha destacat, pel que fa a ordenació del territori i intervenció urbanística, en els assentaments residencials als barris de ciutats com Porto, Berlín o Venècia. L'equip format per Rafael Moneo i Manuel Solà Morales té assignada la rehabilitació de la zona coneguda com La Sang, però donades les dificultats que comporta el fet que Moneo visca a Harvard, on és director de l'Escola d'Arquitectura, i Solà Morales a Bar-

Dalt Manuel Solà Morales, Carlo Carozzi i Renato Rozzi.

celona, podrien fer-se càrrec, finalment, de dos projectes diferents. La trajectòria professional de tots dos avala, una vegada més, la seua incorporació en el projecte de revitalització integral d'Alcoi. Rafael Moneo ha realitzat, entre altres edificacions, el Museu Nacional d'Art Romà de Mèrida, i és autor del projecte del futur Auditori de Barcelona. Solà Morales treballa, actualment, en la remodelació del Port urbà de Barcelona i barri de la Barceloneta i en el projecte Napoli Sotterranea.

Tres arquitectes italians, Francesco Venezia, d'una banda, i Carlo Carozzi i Renato Rozzi, de l'altra, treballaran als espais de Buidaoli i La Benita, respectivament. Venezia té en el seu currículum el projecte del casino Winkler de Salzburg, el de l'àrea del Maspalats a Viena, el Museu de Gibellina a Trapani (Sicília) i la Reordenació urbana, rehabilitació i edificació del Cen-

tre de San Pietro a Nàpols. Carlo Carozzi i Renato Rozzi han elaborat els plans generals d'ordenació urbana de les ciutats italianes de Cuneo, Lericì, Fabriano i Osimo, i han rehabilitat el laboratori del Centre Nacional per a l'Energia Nuclear de Santa Teresa, a Lericì.

Un quart italià, Carlo Aymonino, ha estat encarregat de la zona de Casablanca, mentre el total de sis equips internacionals, el tanquen els arquitectes britànics **John Miller i Alan Colquhoun**. **Aymonino** ha participat en l'ordenació territorial i intervenció urbanística del barri In-Casa, a la Via Tributina de Roma, i en el Complex Residencial Monte Amiata Gallarate, a Milà. **Miller i Colquhoun** rehabilitaran els terrenys de La Riba després d'haver treballat en edificacions com els assentaments residencials en Milton Keynes o en la rehabilitació i ampliació del Royal College of Art. □